

Informacje Prezydium

PODSUMOWANIE TRZYLETNIEJ KADENCJI Z PERSPEKTYWY PREZESA SARP

Nie sposób w kilku zdaniach ująć całe trzy lata doświadczeń sprawowania zaszczytnej funkcji Prezesa, pracy z Prezydium Zarządu Głównego oraz z oddziałami SARP.

Rolę powierzoną przez Walny Zjazd Delegatów w 2012 r. starałem się wypełnić budując wraz z zespołem Prezydium SARP - autorytet Stowarzyszenia współpracując z całym środowiskiem architektów. Kończymy kadencję z kilkoma sukcesami, ale też z niespełnionymi wszystkimi planami, ze stabilną sytuacją ekonomiczną ułatwiającą działania przyszłego Zarządu SARP.

Jako Stowarzyszenie chcemy być organizacją środowiskową, autorytetem w architekturze, urbanistyce i tematach pokrewnych, dbając o wysoki poziom etyki zawodowej. Nie chcemy stawiać się tylko w roli konsultanta, ale również aktywnie współuczestniczyć w ramach naszych kompetencji przy współtworzeniu prawa, jako konstruktywny partner instytucji tworzących prawo i dbających o jego poszanowanie.

Budowanie autorytetu SARP jako instytucji opiniotwórczej jest procesem ciągłym.

W tej kadencji działaliśmy w następujących dziedzinach:

Dobre praktyki

Jednym z naszych zadań jest kreowanie jakości odbioru kultury architektonicznej wśród społeczeństwa i wśród inwestorów. Drogą do tego celu było działanie na rzecz zwiększenia ilości i jakości konkursów architektonicznych. Efektem zorganizowanej wspólnie z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju w połowie 2014 r. - Forum Konkursów Architektonicznych z hasłem: "Konkurs jako najlepsza droga kreowania jakości architektury", było rozpropagowanie konkursów jako metody premiowanej w staraniach o dofinansowania ze środków publicznych z Unii Europejskiej.

Znacząco wzrosła liczba organizowanych konkursów, z docenieniem kryterium jakościowego wyboru projektanta i architektury, co uznajemy za odwrócenie dotychczasowej spadkowej tendencji ostatnich lat. SARP we współpracy z zaproszonymi konsultantami z UZP przystąpił do stworzenia programu elektronizacji konkursów, oraz wprowadzenia rekomendowanych warunków konkursowych, które zgodnie z deklaracjami p.o. Prezesa UZP mogą uzyskać rekomendacje tej instytucji. Proces ten nie został zakończony, jego kontynuacja jest zadaniem dla przyszłych władz SARP. Pozwoli to na wprowadzenie zasad organizacji konkursów w oparciu o kryteria wypracowane przez SARP, jako standardowe przy zamówieniach publicznych.

Promocja

W swej działalności SARP wskazuje realizacje i ich projektantów, którzy w szczególny sposób podnoszą jakość polskiego krajobrazu, jako laureaci Honorowej Nagrody SARP, Nagrody Roku, czy konkursu Polski Cement w Architekturze organizowanego corocznie wraz ze Stowarzyszeniem Producentów Cementu.

Poza licznymi konkursami organizowanymi przy współudziale oddziałów SARP - ZG wspierał organizatorów również przy konkursach o znaczeniu ogólnopolskim w tym m.in.: Wolne Tory w Poznaniu, siedziba TVP, czy rozbudowa Muzeum Narodowego w Krakowie - znaczących dla promocji jakości architektury.

Naszym zadaniem jest też pomoc zaistnienia utalentowanym architektom z młodego pokolenia, dlatego promujemy absolwentów wydziałów architektury poprzez konkursy: Dyplom Roku dla najlepszych dyplomantów uczelni architektonicznych w kraju, czy BDA-SARP – z Niemiec i Polski. Z udziałem SARP współorganizowany jest konkurs Buildera dla studentów architektury (na który w zeszłym roku wpłynęło 500, a w tym ponad 700 zgłoszeń).

Dzięki nieocenionej pracy redaktor naczelnej i szefowej Działu Wydawnictw i Promocji Architektury SARP - Agnieszki Bulandy, mamy rozwijający się dwumiesięcznik ARCH, czytany nie tylko przez architektów i studentów architektury, będący źródłem informacji o architekturze, przestrzeni i sztuce użytkowej oraz dokumentujący konkursy architektoniczne organizowane z udziałem SARP. ARCH obok e-Biuletynu SARP ma być też prezentacją działań Stowarzyszenia, informacją o konferencjach i wystawach z naszym patronatem.

W 2014 r. wielkim wydarzeniem było wręczenie Nagrody Roku SARP za 2012 i 2013 – po raz pierwszy w historii Stowarzyszenia - z udziałem i pod patronatem Prezydenta R.P. p. Bronisława Komorowskiego.

W 2015 r. dużą rangę przyznaliśmy organizacji Międzynarodowego Biennale Architektury w Krakowie zorganizowanego wraz ze Zjazdem II Regionu The International Union of Architects, na którym gościliśmy 40 przedstawicieli UIA, w tym m.in. Wiceprezes UIA i Dyrektor II Regionu – Panią Deniz Incedayi oraz Sekretarza Generalnego UIA – Thomasa Voniera.

Współpraca

Dialog z różnymi środowiskami, to jedno z postanowień Zjazdu Delegatów z 2012 r., przede wszystkim z Izłą Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwem Urbanistów Polskich, Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków a także z innymi instytucjami, dla których SARP był partnerem w organizacji wystaw czy konferencji. Na podstawie zawartych umów i porozumień podjęliśmy współpracę ze środowiskami deweloperów (Polski Związek Firm Deweloperskich), organizacjami proekologicznymi, konserwatorskimi, etc.

W ramach SARP działa Zespół do Spraw Dziedzictwa Narodowego, z zadaniem promocji sanacji procedur administracyjnych dotyczących sąsiedztwa obszarów chronionych i zabytkowych. Płaszczyzną do współpracy ze środowiskiem konserwatorów jest m.in. organizowana wraz ze Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków - Sesja Konserwatorska "Między ortodoksją, a kreacją" w Państwowym Muzeum Etnograficznym. Kilka lat dialogu pomiędzy naszymi środowiskami, owocuje zrozumieniem konieczności podjęcia reformy prawa dotyczącego ochrony obiektów dziedzictwa narodowego.

Niemniej ważnym elementem dbałości o jakość przestrzeni jest ochrona krajobrazu przed jego oszpecaniem. Z licznymi organizacjami pozarządowymi wskazywaliśmy na patologie „reklamozoy” i „pastelozoy”. Za umiarkowany sukces na tym polu uznać możemy nasze wsparcie dla przyjętej Ustawy o Ochronie Krajobrazu. W zakresie tej problematyki zorganizowany został cykl spotkań i dyskusji w ramach konferencji "Przestrzeń życia Polaków", której końcowym efektem była przygotowana wraz z Kancelarią Prezydenta RP - diagnoza odbioru architektury i przestrzeni publicznej, jako istotnego elementu jakości życia.

Jako Prezes SARP zaprosiłem w 2014 r. reprezentantów naszego zawodu z Izby Architektów, Towarzystwa Urbanistów Polskich i SARP, do współpracy przy konsultacjach Kodeksu Budowlano-Urbanistycznego w ramach Zespołu ds. Legislacji przy SARP, kierowanego przez wiceprezesa Jacka Lenarta. Prace przy tworzeniu Kodeksu były na bieżąco konsultowane z jego autorami, ale też i konsultowane w szerszym gremium poza naszym środowiskiem: m.in. z przedstawicielami Izby Inżynierów i Techników Budowlanych, PZITB oraz PZFD.

Od końca 2014 r. uczestniczyłem w pracach Zespołu Kodyfikacji Prawa Budowlanego, obok kol. Adama Kowalewskiego - jako jedyny reprezentant architektów.

Nie wszystkie zapisy kodeksowe są w pełni satysfakcjonujące, ale część dotycząca pracy architekta i procedur planowania urbanistycznego wypracowana przez wspólny zespół SARP i KRIA, została ujęta w ostatnich wersjach Kodeksu Budowlanego. Dopilnowanie, by te zapisy Kodeksu, nie zostały wypaczone w dalszym etapie prac - będzie zadaniem dla kolejnej kadencji władz SARP.

Wraz z PZITB i przy udziale Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, SARP podpisał dokument o współpracy, m.in. przy opiniowaniu interpretacji przepisów prawa i regulacji dotyczących budownictwa i planowania przestrzennego. Zawarcie tego porozumienia jest naszym osiągnięciem w postrzeganiu problemów budownictwa i planowania z pozycji nie tylko wąsko-zawodowej.

W oparciu o powyższe porozumienie powołano Zespół Ekspertów SARP, jako opiniotwórczego zespołu pracującego na rzecz instytucji publicznych, władz i deweloperów, w zakresie interpretacji stosowanych w praktyce przepisów prawnych w budownictwie oraz planowania przestrzennego i projektowania.

Zaproszenie ze strony SARP do delegowania ekspertów rekomendowanych przez Izbę Architektów, spotkało się z działaniami podważającymi kompetencje porozumienia SARP, PZITB i GUNB, czego jako przedstawiciele środowiska architektów nie jesteśmy w stanie zaakceptować.

Niepowodzeniem okazała się współpraca z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ochrony praw autorskich, czego efektem jest utrata koncesji SARP na Zbiorowe Zarządzanie Prawami Autorskimi architektów.

Wiązaliśmy w tej materii nadzieję na możliwość wprowadzenia uczytelniających korekt do Ustawy o Prawie Autorskim - definicji „dzieła w architekturze” i zakresu jego ochrony. Działania SARP w tej sprawie powinny być kontynuowane z próbą przywrócenia koncesji ZZPA dla SARP. Złożyliśmy w tej sprawie odwołanie do Sądu Administracyjnego.

Relacja ze współpracy z Izbą Architektów RP

SARP aktywnie deklaruje wolę współpracy z IA, czego podstawą miało być Porozumienie podpisane w Ustroniu w 2013 r. pomiędzy Zarządem Głównym SARP i Krajową Radą Izby Architektów. W Porozumieniu określono zasady współpracy w prezentacji wspólnych stanowisk w stosunku do problemów architektury i wykonywania zawodu, ustalono spotkania Zespołu Legislacyjnego, oraz wsparcie SARP dla działań Izby w ochronie zawodu architekta w trakcie procedur deregulacyjnych.

SARP i KRIA określiły swoje role w międzynarodowych organizacjach; w UIA, której SARP jest członkiem oraz ACE, z której Izba wystąpiła w 2013 r.

Oznaczało to, że jako jedyny kraj w Unii Europejskiej nie mieliśmy swojej reprezentacji w ACE. Sytuacja taka nie jest komfortowa z uwagi na fakt, że znaczna część prawodawstwa dotyczącego sfery usług projektowania i budownictwa jest następstwem dyrektyw powstających w komisjach UE.

ACE jest instytucją konsultacyjną w UE reprezentującą 550 tysięczną grupę europejskich architektów. Pomimo wspólnych ustaleń o wznowieniu w 2015 r. członkostwa w ACE (koszty: 30% SARP, 70% IA) -Izba wycofała się z tej deklaracji i SARP zmuszony był podjąć decyzję o samodzielnej reprezentacji Polski w pracach ACE.

Jesteśmy świadomi odpowiedzialności za przygotowywane unijne regulacje dotyczące naszego zawodu, w tym; trans-graniczność usług projektowych, przygotowań ogólnoeuropejskiego paszportu architekta ułatwiającego podjęcie pracy w poszczególnych krajach Unii, standardów ubezpieczeń architekta, ochrony zawodu jako zawodu regulowanego i wynikająca z tego szansa eliminacji rażąco niskich wycen za prace projektowe w konkursach i przetargach publicznych, m.in. poprzez ustalenie cen minimalnych. Byłoby to szansą na lepszą jakość projektów, przynajmniej w sferze zamówień publicznych.

W listopadzie 2015 r. delegacja SARP z wiceprezesem ds. zagranicznych – Pawłem Kobylańskim, przewodniczącym ZKSK – Tomaszem Koniorem oraz moim udziałem a także z władzami ACE uczestniczyła w siedzibie Komisji UE w Brukseli, w spotkaniu z Komisarz UE - Elżbietą Bieńkowską i jej zespołem. Tematem spotkania była konsultacja przygotowywanych regulacji unijnych dotyczących naszego zawodu. Ustalono kontynuację współpracy.

W zakresie promowania standardów wykształcenia dających tytuł architekta, wdrażania nowych technologii pracy w systemie BIM, podejścia do kształtowania przestrzeni publicznej zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju powinniśmy konfrontować swoją wiedzę z dobrymi praktykami krajów europejskich.

W odniesieniu do powyższych spraw, SARP widzi niezbędną współpracę z Izbą Architektów, zarówno we współpracy merytorycznej, jak i finansowej. Pieniądze z naszych składek do IA - winny być przeznaczone na działania merytoryczno-prawne dotyczące ochrony zawodu, nie zaś dla kumulacji majątku i finansowania zakupów nieruchomości. Praca w SARP oparta jest wyłącznie na pracy społecznej jego członków.

Przyszłość

SARP przyjął aktywną rolę antycypującą rozwój w przyszłości - w sferze programów ekologicznych i nowych technologii. Na zaproszenie Ministra Infrastruktury brałem udział w pracach Zespołu ds. budownictwa niskoenergetycznego, konsultującego przygotowywany Polski Program Poszanowania Energii. Tematyka ta, jest związana z wdrażaniem dyrektyw unijnych redukcji CO₂, wprowadzaniem nowych energooszczędnych technologii i materiałów, wypracowywaniem ekologicznego, zrównoważonego podejścia do kształtowania architektury i budownictwa .

Kontynuację tych prac w ramach międzyrodowiskowego programu prowadzi Zespół ds. Niskoenergetycznego Budownictwa przy SARP, koordynowany przez Agnieszkę Kalinowską-Sołtys, grupujący środowiska promujące ideę zrównoważonego rozwoju, standaryzację certyfikatów ekologicznych i nowe technologie w architekturze.

Kol. Bohdan Lisowski reprezentuje SARP w Zespole ds. Technologii BIM, powołanego przez PZiTb, SARP wraz z innymi organizacjami wspierającymi ten program. Rozwinięciem prac tego gremium było powołanie międzynarodowego Zespołu Krajów Grupy Wyszehradzkiej i Krajów Bałtyckich do wdrożenia wspólnych standardów BIM, jakie w najbliższych latach mogą być wprowadzane w naszym regionie.

Technologia BIM była tematem konferencji „BIM: polska perspektywa - Autodesk Day 2015”, która odbyła się w

listopadzie br. Na konferencji przedstawiliśmy uwarunkowania i rolę architekta w zespole projektującym w technologii BIM, w tym artykułowany z naszej strony problem bariery finansowej w dostępie do nowoczesnych narzędzi pracy projektowej, co związane jest z działaniem na rzecz dbania o konkurencyjność naszego środowiska w relacji do europejskich sąsiadów.

Rolę SARP w świetle zaistnienia nowych technologii i systemów tworzenia dokumentacji projektowej wg BIM widzimy w prezentacji architekta jako "dyrygenta", koordynatora i wiodącego partnera w tworzeniu architektury. Bez wyartykułowania wagi takiej pozycji, czeka nas zawodowa redukcja do roli podwykonawcy zagranicznych firm.

Ekonomia

Początek kadencji w 2013 r. był niezwykle trudnym okresem dla ZG SARP, spowodowanym m.in. utratą znaczącej części wpływów związanych z wyprowadzeniem się Izby Architektów oraz jednego z najemców - z siedziby przy Foksal. Weszliśmy też w tym okresie w spór sądowy z dzierżawcą Zamku w Tucznie, którego pozaprawne działanie prowadziło do próby przejęcia naszej nieruchomości.

Pomimo trudności i utraty znaczących przychodów w owym okresie, udało się utrzymać płynność finansową zapewniającą realizację statutowego programu SARP, w tym organizację wystaw, konkursów, konferencji i wydawnictwa ARCH.

Już na koniec 2013 r. bilans został zamknięty dodatnim wynikiem. Reorganizacja finansowania działalności ZG SARP, ścisła kontrola budżetu oraz racjonalizacja wydatków, przy rozwinięciu współpracy z firmami partnerskimi i z dużym zaangażowaniem pracowników ZG oraz społecznej pracy części członków Prezydium - pozwoliły w kolejnych dwóch latach wypracować stabilne podstawy ekonomiczne, pozwalające na niezależną działalność SARP. Specjalne zasługi w tym zakresie należy przypisać wiceprezesowi ds. majątku – kol. Zbigniewowi Reszce, dyrektorowi biura ZG SARP – kol. Rafałowi Rokicińskiemu, skarbnikowi SARP – kol. Michałowi Jaworskiemu oraz Panu Sebastianowi Dorosińskiemu z Działu Marketingu i Reklamy ARCH.

Bilans w sferze ekonomiczno-majątkowej przedstawia się następująco:

- przeprowadzono niezbędne remonty i modernizacje w obiektach SARP w Kazimierzu i przy Foksal w Warszawie, na sumę ponad 800 tys. zł,
- odzyskano władanie nad Zamkiem w Tucznie (po kilkuletnim działaniu prawnym-sądowym),
- zakończono kolejny etap procesu prawnego potwierdzającego prawo SARP do nieruchomości przy ul. Foksal,
- powołano Fundację SARP, jako operatora i beneficjenta środków i dotacji zewnętrznych dla realizacji programu promocji architektury oraz dla modernizacji obiektów,
- pozyskano dofinansowanie wydawnictwa ARCH, oraz dofinansowanie organizacji działań promocyjnych i konkursów SARP,
- pozyskano dotację do remontów obiektu na Foksal,
- na ukończeniu jest proces z Miastem Stołecznym Warszawą podważający ustalenia wysokości obciążenia podatkiem od wieczystego użytkowania gruntów.

Na koniec kadencji - na koncie SARP zarezerwowano kilkuset tysięcy sumę na spodziewaną spłatę zaległych należności podatkowych za WUG, której wysokość 8 grudnia 2015 r. ma określić sąd.

Mam świadomość, że SARP ma zabezpieczoną stabilną sytuację prawną i finansową, pozwalającą przy społecznej pracy członków Prezydium ZG SARP - realizować założone działania statutowe.

Dziękuję Państwu za te trzy lata, w których staraliśmy się współpracując z innymi organizacjami naszego środowiska dbać o pozycję i etykę zawodową architektów, promować jakość architektury i przestrzeni publicznej, prezentować SARP jako Stowarzyszenie o wysokiej kompetencji merytorycznej i środowiskowej - w tej ważnej dla nas dziedzinie sztuki - za jaką uznajemy ARCHITECTURĘ.

Mariusz Ścisło

Prezes SARP
